

Les sínies a Vilabertran

Dades generals:

CEIP Torre d'En Reig

Alt Empordà

Abel López Fernández

alopez43@xtec.cat

Dades de l'experiència:

"Des del projecte "Les Sínies a Vilabertran" s'ha fet un treball de recerca sobre la importància de les sínies en la tradició hortolana del nostre poble, Vilabertran. Des de l'escola s'ha fet un cens de les sínies que actualment queden, com estan construïdes, quins usos han tingut... Amb tot el material hem elaborat un treball escrit, un vídeo i un Power Point a més de muntar una exposició fotogràfica en el Monestir de Vilabertran que ha estat oberta al públic durant dos mesos."

El projecte neix el mes de setembre quan un membre de Gorgònia, empresa que coordina i gestiona visites del Monestir, ens comenta el projecte de restauració de l'antiga sínia ubicada a l'Hort del Prior, hort que conreem des de l'escola. La subvenció que ha rebut el Museu d'Història de Catalunya, que gestiona el conjunt monumental de Santa Maria de Vilabertran, només inclou les obres i ens comenten que els seria de gran utilitat tenir dades sobre la construcció d'aquest mecanisme ja que d'aquesta sínia en concret no hi ha cap mena de documentació, només testimonis orals de la seva existència. És a partir d'aquesta trobada que el claustre de l'escola veu molt interessant fer aquesta recerca en col·laboració amb els alumnes, familiars i veïns.

Així, s'ha fet un treball de recerca sobre la importància de les sínies en la tradició hortolana del nostre poble, Vilabertran. Des de l'escola, mestres i alumnes amb l'ajut de familiars i veïns, hem fet un cens de les sínies que actualment queden, com estan construïdes, quins usos han

tingut... Amb tot el material hem elaborat un treball escrit, un vídeo i un Power Point a més de muntar una exposició fotogràfica en el Monestir de Vilabertran que ha estat oberta al públic durant dos mesos.

Els objectius que ens hem plantejat han estat:

- Aprofundir en el coneixement i desenvolupament de l'horta, molt important en la història del municipi.
- Conèixer els diferents mecanismes d'extracció d'aigua i de rec emprats abans i en l'actualitat i establir-ne els avantatges i els inconvenients.
- Conèixer les parts i el funcionament d'una màquina composta: la sínia.
- Veure els diferents tipus de sínies que es van construir en la zona.
- Establir un cens de les sínies conservades a l'actualitat.

Les fases que hem seguit són:

- Comunicar als membres de Gorgònia la voluntat de fer aquesta tasca de recerca necessària per a la restauració de la sínia de l'Hort del Prior.
- Presentar el projecte als alumnes de l'escola, la temporització i establir quines tasques durien a terme, en funció del cicle.
- Adreçar una carta a totes les famílies dels alumnes explicant-los el projecte i demanant-los la seva col·laboració, aportant documentació, fotografies i/o testimonis orals sobre el tema.
- Explicar el projecte a l'Ajuntament de Vilabertran demanant la seva col·laboració (tant econòmica com de recursos humans). L'ajuntament inclou l'exposició sobre les sínies en els actes de celebració del Centenari de la Torre d'en Reig, edifici on s'ubica la nostra escola.
- Publicar un resum de projecte en el Butlletí municipal per fer extensiva aquesta col·laboració a la resta de veïns i veïnes.
- Recopilar i classificar la informació que es va rebent.
- Contactar amb els propietaris de les sínies localitzades i establir un calendari de visites.
- Donar forma al treball escrit i al material audiovisual (editar vídeo, power point i panells per a l'exposició).
- Presentació pública del treball en la inauguració de l'exposició al Monestir de Vilabertran.

La valoració que en fem és molt positiva ja que ha implicat tota la comunitat educativa del poble, tant alumnes com famílies, veïns i institucions. També ha permès descobrir als nens i recordar als més grans com es vivia al poble en l'època d' infantesa dels seus avis i recollir curiositats i anècdotes entorn a la pagesia, més en concret de l'horta. Els alumnes s'han mostrat molt encuriosits pel tema. Han participat activament en la recerca de sínies, interrogant els veïns, aprofitant caminades amb la família per fer localitzacions, fotografiant i filmant les visites. Els alumnes de C.Superior a més han pogut treballar molts conceptes de l'àrea de Medi a partir d'aquest treball.

El poble ha mostrat molt interès en el treball, demanant-nos poder exposar de nou les fotografies del treball en el marc de la Fira de l'Horta que tindrà lloc el mes de Setembre. Des de l'Ajuntament han adquirit el compromís de contribuir en la restauració de les sínies del municipi, que són patrimoni cultural i poder ser un altre senyal d'identitat del poble.

Redacció: Mestres i alumnes del CEIP Torre d'en Reig

Aprenentatges que s'han donat:

- El mecanisme d'una sínia com a exemple de màquina composta. Parts que la formen.
- Vocabulari específic relacionat amb la sínia i el món de l'horta.
- Coneixement i evolució del treball agrícola al llarg del segle XX.
- Aprendre a treballar en grup.

Descripció del servei:

Aquest treball de recuperació del patrimoni cultural ha contribuït en l'estudi sobre la futura restauració de l'antiga sínia del Monestir de Vilabertran.

Àmbits de servei: Patrimoni cultural, Intercanvi generacional

Matèries implicades: Àrea de Medi, Àrea de llengua, Àrea d'educació artística (visual i plàstica)

Nivells educatius: Educació infantil, Educació obligatòria

Edats dels participants: 3-5 anys, 5-8 anys, 8-10 anys, 10-12 anys

Data d'inici del projecte: setembre 2008

Data de finalització del projecte: juny 2009

Entitats que participen a l'experiència: Ajuntament de Vilabertran

Dades de contacte:

Adreça: C/ Ramon Reig, 3

Població: Vilabertran

Comarca: Alt Empordà

Telèfon: 972 50 55 04

Correu electrònic: b17004098@xtec.cat

Web: <http://www.xtec.cat/zercanigo/>